

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ
УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Бойчо Бойчев Бойчев,
Стопански факултет на Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“,
катедра „Икономическа теория и международни икономически отношения“

Основание за представяне на становище: участие в научно жури, определено със заповед № 1156/23.10.2024 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и решение на първо заседание на научно жури от 24.10.2024 г. (Решение на факултет „Финанси“, Протокол № 2/22.10.2024 г.).

Относно: публична защита на докторант по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика.

Тема на дисертацията „Оценка на въздействието на блокчейн технологиите върху финансовите институции в България – проблеми, тенденции и решения“.

С автор Марина Иванова Милинова, с докторантски номер D010219250, докторант редовна форма на обучение в докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси).

Научен ръководител: проф. д-р Андрей Захариев.

Настоящото становище е изготвено съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилник за прилагане на ЗРАСРБ и Правилата за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“, като процедурно са спазени всички изисквания.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд на тема „Оценка на въздействието на блокчейн технологиите върху финансовите институции в България – проблеми, тенденции и решения“ с автор Марина Иванова Милинова е в обем 158 страници. В **структурно отношение** се състои от въведение, изложение в три глави, заключение, използвана литература с общо 72 източника, и 4 приложения. Трите глави са добре балансирани и в логическа обвързаност помежду си. В основния текст на дисертационния труд са поместени 27 фигури и 1 таблица. По темата на дисертационния труд са направени 4 публикации – две статии и два научни доклада.

Заглавието е добре формулирано и ясно насочва читателя към изследваната проблематика. Дисертационният труд има ясно дефиниран обект, предмет, цел и задачи на научното изследване и формулирана дисертационна теза. **Предмет** на изследване са възможностите за използване на блокчейн технологиите във финансовия сектор у нас. **Обект** на дисертацията са блокчейн технологиите с техните особености и предимствата, които предоставят пред финансовите институции.

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ
УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

Основната цел на дисертационния труд е да се разкрие степента на въздействие и предизвикателствата, които представят блокчейн технологиите, с навлизането във финансовият сектор в България.

Защитаваната теза е формулирана по следния начин: прозрачността на блокчейн и осигуряването на по-висока ефективност и сигурност на по-ниска цена, което ще доведе до революция при обработване на плащанията и лесен достъп до осигуряване на финансови средства.

Изведени се общо **пет задачи**, кореспондиращи с целите на дисертацията:

- изследване на водещи теоретични постановки за определяне същността и характеристиките на блокчейн технологията;
- проучване на основните проблеми и решения при прилагането на блокчейн технологиите;
- изследване на възможните ефективни регулации при използването на блокчейн технологиите;
- предизвикателствата пред финтех компаниите при финансирането с алтернативни способности;
- влияние на блокчейн технологиите и финтех моделите върху финансовият сектор.

Използваната **методология** съответства на спецификата на изследването, като включва литературен обзор, анализ и синтез, сравнителния метод, индуктивно-дедуктивен метод, анкетно проучване и други методи, съчетани с подходящ графически и статистически инструментариум.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Дисертационният труд следва утвърдилата се като стандартна структура, включваща въведение, три глави, заключение, използвана литература и приложения. Текстът е издържан по отношение на използваната терминология. Използваните данни и статистическа обработка съответстват на правилата за изчисления и научна етика.

Във **въведението** са изпълнени основните формални изисквания по отношение на задължителните атрибути и коректно са дефинирани обекта, предмета, изследователската теза, целта и задачите на изследването. От неговото съдържание ясно е обоснована актуалността на изследването.

Във **въведението** много точно са определени **ограничителните условия** на изследването, а именно, че извън обхвата на изследването остават теми, свързани с възможността за ефективно приложение на блокчейн технологиите в други сектори на икономиката, извън финансовите институции.

В първа глава се разглежда същността, еволюцията и предизвикателствата пред блокчейн технологиите и криптоактивите, като акцентира върху тяхното значение за развитието на криптовалутите и ролята им в адаптирането на финансовите институции към новите регулации

Във втора глава се изследва характеристиките на финтех компаниите, влиянието на блокчейн технологиите върху тяхното финансиране и

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ
УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

предизвикателствата, свързани с регулациите в сектора, като се акцентира върху взаимодействието между иновациите и нормативната рамка.

В трета глава се анализира въздействието на блокчейн технологиите върху финансовия сектор, като се фокусира върху повишената сигурност на транзакциите, интеграцията на вградени плащания и иновативни решения, както и основните предизвикателства, свързани с тяхното приемане.

В заключението в синтезиран вид са представени основните изводи от извършеното изследване, съответстват на поставената цел и задачи и показват тяхното изпълнение и категорично отразява извършеното от автора.

В използвана литература са включени общо 72 източника. Използваните определения, мнения, методи и други са представени коректно и са отразени чрез цитиране и в списъка с използваната литература.

Авторефератът е в обем 69 страници и отразява в синтезиран вид съдържанието, основните резултати и изводи. Съдържа всички необходими елементи за автореферат на дисертационен труд, в т.ч. обосноваване актуалността на темата, очертаване на обекта, предмета, целта и задачите, изследователската теза, структурата и съдържанието на дисертацията, както и справка за приносите, списък с публикациите на докторанта, справка за съответствие с националните изисквания по Правилник за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и декларация за оригиналност на дисертационния труд.

Включените в автореферата 2 статии и 2 научни доклада са по темата на дисертацията, като всичките са на български език и са публикувани в нереферирани издания с научно рецензиране.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Представената дисертация представлява самостоятелно и завършено изследване. Докторантът убедено демонстрира своите умения за научно-изследователска работа по значими и актуални въпроси, в т.ч. да систематизира и формулира проблеми и да търси насоки за тяхното решаване.

Основните приноси на дисертацията са свързани с предлаганата аргументирана систематизация на теоретичните аспекти, свързани с блокчейн технологиите и криптоактивите, както и тяхното значение за финансовите институции. Представени са политики за насърчаване на иновациите, които могат да трансформират финансовия сектор и да подпомогнат устойчивостта на финансовите институции. Освен това се обосновава ролята на финтех компаниите в интегрирането на блокчейн технологиите, с отчитане на специфичните регулации в сектора. Изследването включва анкетно проучване и сравнителен анализ на световната и националната практика, подкрепящи вижданията за бъдещото развитие на финтех сектора и приложимостта на блокчейн технологиите във финансовите институции. Оценени са адекватността на съществуващите регулации и необходимостта от ефективни механизми като **sandbox** регулации, които да улеснят развитието на финтех фирмите в контролирана среда. Обоснована е необходимостта от нови регулаторни механизми, които да стимулират иновациите, конкуренцията и потребителските удобства, както и да укрепят

**ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ
УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“**

СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

финансовата стабилност. Чрез проспективен анализ са представени прогнози и възможности за оптимизиране на внедряването на блокчейн технологии в различни отрасли на икономиката и публичната администрация, като се отчитат новите пазарни реалности.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Обстойното запознаване с дисертационния труд ми дава основание да обобщя, че в него няма допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Считам, че дисертационният труд обогатява наличното знание, съдържа значими идеи и са постигнати реални резултати.

Като основна бележка и препоръка към докторанта, с цел усъвършенстване на бъдещите разработки, е необходимостта от подобряване на стилового и лингвистично оформление на текстовете си. В дисертацията има места, където могат да се подобрят. Забелязват се технически грешки като на стр. 47 „В България сме свидетели на динамично нарастване на **финтеф** компаниите, които предлагат различни финтех услуги“ изписано е „финтеф“ вместо „финтех“, и на други от този тип технически грешки. Въпреки това, тези мои бележки не обезсилват качествата на разработката.

Друга препоръка към докторанта е повишаване на публикационната активност в световни и индексирани бази данни с цел по-голяма видимост и разпознаваемост на постигнатите резултати от изследването.

V. Обобщено заключение и становище

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на Правилника за прилагането му, както и на допълнителните изисквания на Правилника на СА „Д. А. Ценов“. Представява завършен изследователски труд, в който се съдържат научно-приложни приноси по актуална и важна тема.

Като имам предвид, че дисертацията е самостоятелно дело на докторанта, както и обстоятелството, че кандидатът притежава качества, опит и компетентности за провеждане на самостоятелни научни изследвания и изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“, предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително и да вземат решение, с което да се присъди на Марина Иванова Милинова образователната и научна степен „ДОКТОР“ в ПН 3.8. Икономика.

Дата: 10.12.2024 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Бойчо Бойчев Бойчев)